

*Édes reménnyel két karom ki-
lárom.*

*Barátság s ifjúság, mint egykoron —
Hisz mélyről szívem biztatása
hangzik:*

*Két elfeledtek, nem halt meg, csak
otszik.*

Kiss Jenő hű az emlékeihez, és aki mögött emlékek vannak, már férfi. Az ifjúság hangulatai helyett súlyosabb tartalmak érnek meg benne, az eszmélet körültekintő reflexiója, egyn és világ látványának felmérése, a nemzet sors-problémái, szerelem helyett a család, a kaland után a hűség. S ebbe az irányba halad költészete is.

Vajda Endre.

IFJ. AMBRÓZY ÁGOSTON: SÉTA. (Hungária.) — Izléses, finom kötet, tiszteletet parancsoló külsővel — és alig valamit mondó tartalommal. Maguk a versek is ilyenek. Formájuk szép, tiszta, zenéjük, rímeik ellen nincs semmi kifogás — csak a mondanivalójuk sivár, banális, elhasznált. A sanszon nagyon megfelelő műfaj Ambrózy számára: ott még megáll az ilyenfajta költészet, hiszen szép, lebegő, dallamos minden sora — de így lebegni csak a súlytalanság tud, ami még a levegőnél is könnyebb. Csalódás ez a kötet, egyéni, Kosztolányi tűzénél fölmelegített átérzések rímbe fogása.

Viuor Miklós

THURZÓ GÁBOR:

SZINHÁZI KRÓNIKA

Galamb Sándor kitűnő dráma-restaurátor. Leverte a port Kisfaludy vígjátékairól — a „Kérők“-ről főlétségesen ugyan, — Eötvös József-ről, Kisfaludy Sándorról, Csiky Gergely-ről, s az elméleti szakember tudását gyakorlatilag is érvényesítve az utóbbi időben mind gyakrabban kap kedvet ahhoz, hogy maga is próbát tegyen, saját íbletből merítve, a színpadon. A széleskörű elméleti és gyakorlati tapasztalat meg is hozza aztán a maga gyümöleseit. Darabjai mesterpéldái a szabályosan működő színpadi fogaskerékrendszernek, olyanok, mint egy dramaturgiai vizsgadolgozat, amiért megszerkesztőjük csillagos egyest érdemel. Az elméleti tudásnak és a gyakorlati ügyességnek ez a szerencés találkozása nálunk színpadi írónál ritkán fordul elő, Galamb Sándornak őse és mintája nyilván Hevesi Sándor lehet. S itt van éppen Galamb Sándor fogatékossága: ő is kiválóan érti a mesterségét, akárcsak Hevesi, de nem költő. A „Hatalom“ vígjátéki és lírai jeleneteiben nem érezzük Hevesi „Elzevir“-jének finomságát, költői bensőségét, kedves humorát, itt maga a technika dolgozik, bravurosan, a közönségnek gyakori mulatságára, de — ezt meg kell

mondanunk, — költői invenció, be-lülről való mondanivaló nélkül. Száraz anyag ez, egy száraz kedély feldolgozásában, aki drámatörténeti bűvárlásai közben eltanulta Csiky Gergelytől a humort is. Így darabja olyan, mintha nem ő maga írta volna, hanem valamelyik Csiky Gergely bohózatból frissítette volna mai színpadra. Ilyen félmúlt-ízű a mese, a szembenálló csoportok rajza, sőt még a neveket is mintha Nagy Ignác vagy Csiky Gergely színlapjairól leste volna le. A színészek függén Csiky Gergelyt játszanak modern ruhákban, együttesükből senkit sem tudunk kiemelni, legfeljebb az összájtékot, — ez Galamb Sándornak, a rendezőnek érdeme, — dicsérhetjük. Külsőségekben a *Nemzeti Színház* ezúttal is bőkezűen sietett szerzője segítségére.

*

Van savanyú és van vidám vígjátékíró. *Vaszary Gábor* nyilván a legvidámabb. Humora olyan fajtájú, hogy még magát a szerzőt is megnevetteti. Mesél is szeszélyesen kanyarognak: egyik nevetés-ötlet robbantja ki a másikat, s minden nagy nevetés egy-egy vicces, bolondos jelenet is egyben. Viccekre,

bolondságokra, — bocsánat a szóért: — hülyeségekre felépített bohózat az „*Udvarolni felesleges*” is. Van benne minden, ami a derűhöz, a nevetéshez, a röhögéshez kell: egy adag francia vígjáték, egy adag hanswurst-gorombaság, egy adag vicclap-helyzet. S az egész fölött Vaszary Gábor angyali drámaírói naivitása ömlik el. Ha másfél századdal korábban születik, vásári bábjátékos lett volna, aki a közönség tapsai szerint szövi-toldja színpadi meséit. Hogy miről szól ez a farsangi móka, talán fölösleges is elmondani. Az *Új Magyar Színház* előadása híven szolgálja a vídámágot *Dayka Margittal*, *Hajmássy Miklóssal* és *Vaszary Piroskával* az ólén.

*

Óriási díszletet látunk magunk előtt. Sötét van, mint egy kriptában. S várjuk is a kísértetet, aki nemsokára meg is jelenik: lekent hajú, szvengáli-szemű leányzó, üdvhadseregbeli kosztümben. Jön, és ezzel, a szerző és a rendező szerint, már meg is teremtette „*A Manderley-ház asszonya*” feszült atmoszféráját. De ez csak eleve ellőkelt hit, a darabból ugyanis éppen ez a keltő hiányzik: a feszültség és az atmoszféra. Rcímes történetről szerzünk a jelenetek folyamán tudomást, regényben és filmen egyszer már égnék állt tőle a hajunk, — a színpadon az egész unalmassá válik. Nem tudunk semmit elhinni. Látjuk izgulni és szenvedni a főszereplőket, — de miért van ez az egész? Nincs kapcsolatunk velük, ügyük érdektelen. Megölték-e Rebeccát vagy sem, megszokja a „nagy ház kis úrnője” a pompázatos kastélyhallt, — mindez nem izgat. Másféle izgalomra várunk: a színpad nyújtson nekünk egyetlen percet, ami leköt. De ezzel *Daphne du Maurier* amerikai író nő adósnak marad: darabjában jelenetekbe szedi és párbeszédekbe veszi regényének eseményeit. Olyan a darab szerkesztése,

mint egy székfoglaló előadásé, amelyet a detektívregényírók egyesületében tart az író nő. Mindaz, ami a regényben selejtes anyag volt, itt szembeszökővé válik, és napnál világosabban győz meg arról, hogy ha regénye alapján még hajlandók voltunk *Daphne du Maurier* írónak tartani, a színpadi feldolgozás után jobb színelőadásnak adjunk igazat. Amit a darab unalmáról mondtunk, az csak részben a szerző műve. Sok baj van itt a túlságba vitt realista színjátékszással is. Szép és jó ha mindent gondosan megjátsszanak, az elegáns szereplőkön elegáns a frakk, a szegényeken gyűrött a gúnya, fontos, hogy egy főnemes ne kézzel egye a rostbeaf-et és szalonképesen gyújtson rá a cigarettára, — de mindezt túlságba vinni, körülmenyesen találni némileg a tempó rovására megy. Ebben a darabban minden alapos: a *Manderley-ház* ifjú asszonykája félóránál néz körül, borzongva, szótlantul a hallban. *Manderley* ura mielőtt izgatott dolgokat mondana el, két-három cigarettát szív el, ha valaki elájul, félórás akciótlanágban mossák fel, halkán suttogva, a házvezetőnő olyan sokáig büvöli a kis asszonykát, hogy ezalatt egy kötélidegzetű díjbírkózót elbűvölhetne, és így tovább. Valamit változtatni kellene itt, — s nemcsak a *Vigszínház* újdonságában, — a realitásnak meg-hagyása mellett frissíteni a tempót, egy kis levegőt ereszteni a díszletek közé, egy kissé valóságosabbá tenni a valóságérültséget. Erről egyszer külön is beszélni kellene, nemcsak „*A Manderley-ház asszonya*” kapasan. Az előadás ennek a lassított filmnek szellemében történik: *Tolnay Klári*, *Szakács Miklós*, *Sívó Mária*, *Ladomerszky Margit*, *Károlyi István*, *Mihályi Ernő* mind lassúak, alaposak, szenvedélytelenek, megfontoltak, egyedül *Bihary József* nem az, aki színész értékeinek teljes vértetében játszik egy eszelőst.

Thurzó Gábor.

A VIGILIA IRÓINAK KÖNYVEI

MÉCS LÁSZLÓ:

ÖSSZES VERSEI P 16 --

BALLA BORISZ:

NICZKY NÖVENDÉK (regény) P 5.60

A MEGSEBZETT (regény) P 5.60

BRUSSZELI NAPLÓ P 3.90

A LÉLEK ÚTJAI (új kiadás) P 5.60

POSSONYI LÁSZLÓ:

ÜLDÖZNI FOGNAK TITEKET (regény) P 5.60

AZ ARNYEK (regény) P 5.60

SZILÁGYI IRMA (regény), -- -- füzve P 4.80 kötve P 5.80

HARSÁNYI LAJOS:

FEJJEL NAGYOBB MINDENKINEL (regény) -- -- P 5.60

ÉGI ES FÖLDI SZERELEM (regény) -- -- P 5.60

ÖSSZES MŰVEI (előkészületben) -- -- -- --

TÓTH LÁSZLÓ:

MAGANYOS JEGENYE (elbeszélések) P 5.60

SIK SÁNDOR:

ÖSSZES VERSEI (füzve) P 6.80

ZRINYI P 5.--

PAZMANY P 5.--

ARADI ZSOLT:

AZ EG A RACS MÖGÖTT (regény) P 5.60

A JATEKOS FIA (regény) P 5.60

IJJAS ANTAL:

MIRANDOLA FORDULASA (regény) P 6.50

AZ ÜZENET (elbeszélések) -- -- -- -- P 5.--

AZ EMBERELET ÚTJANAK FELEIG (regény) P 4.--

JUST BÉLA:

HAJNALI KETTŐ (regény) P 4.80

SZAGOS MISE (regény) P 7.--

VÖRÖS VAGY FEKETE (regény) -- -- -- -- P 7.50

RONAY GYÖRGY:

KERESZTUT (regény) P 5.60

LAZADÓ ANGYAL (regény) P 5.60

FAK ES GYUMÓLCSÓK (regény) P 11.60

THURZÓ GÁBOR:

ELŐJATEK (regény) P 6.50

AZ ADÓSSÁG (regény) P 6.40

A TINTAHAL (elbeszélések) P 2.80

KÉZAI BÉLA:

AZ UTOLSÓ NAP (regény) P 5.60

HEGEDŰS ZOLTÁN:

SZAMOSHÁTI ŐSZ (versek) P 5.--

TŰZ TAMÁS:

TISZTA ARANNYAL (versek) P 2.--

VÉGH GYÖRGY:

HAVAS EJSZAKAK (versek) P 4.--

A VIGILIA KÖNYVKIADÓ TAVASZI UJDONSÁGAI

T H O R N T O N W I L D E R :

SORSOM AZ ÉG

A SZENT LAJOS KIRÁLY HIDJA ÉS AZ ANDROSI LÁNY
VILÁGHÍRŰ SZERZŐJÉNEK MODERN, HUMOROS, SZA-
TIRIKUS REGÉNYE. — ÁRA KÖTVE 10·60 PENGÓ.

A VIGILIA ELŐFIZETŐI ÉS OLVASOI MÁRCIUS HÓ
15-IG A PÉNZ ELŐZETES BEKÜLDÉSE MELLETT 7·60
PENGÓS ELŐJEGYZÉSI ÁRON VÁSÁROLHATJÁK.

*A SZENTISTVÁNI ÁLLAMESZMÉNEK KORSZERŰ
ÉRTELMEZÉSÉN MUNKÁLKODIK*

AZ ORSZÁG UTJA

ÁLLAM- ÉS NEMZETPOLITIKAI HAVI FOLYÓIRAT

Szerkesztik: BARANKOVICS ISTVÁN
ÉS DESSEWFFY GYULA GRÓF

Előfizetési ára egy évre 8 P, félévre 4 P, egyes szám ára 80 f.

Szerkesztőség és kiadóhiva-
tal: Budapest, VI., Aradi-
utca 8. - Telefon: 12-07-26